

ESTIUS UNIVERSITARIS

S1

Educació i immigració a Catalunya: una mirada crítica

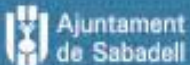
Sabadell, 2 i 3 de juliol de 2007

Mirant el futur: el risc de la deserció educativa.

Carles Serra, coautor de la recerca "Transició de l'educació obligatòria a la postobligatòria i l'alumnat estranger" i professor a la Universitat de Girona.

Organitzadors:

Patrocinadors oficials:

MIRANT EL FUTUR: EL RISC DE LA DESERCIÓ EDUCATIVA

Carles Serra (antropòleg, Universitat de Girona)

Josep Miquel Palaudàrias (pedagog, Universitat de Girona)

Recerca promoguda i finançada per la Fundació Jaume Bofill.

Objectius de la recerca:

1. Analitzar la incidència dels abandonaments en el pas de l'escolarització obligatòria a la postobligatòria i si realment hi ha un diferencial significatiu entre la població immigrada i la no immigrada.
2. Analitzar les trajectòries escolars dels alumnes de 4t d'ESO per tal d'obtenir informació sobre el pas de l'escolarització obligatòria a la postobligatòria.
3. Conèixer el posicionament de la població immigrada en relació a la qüestió (quin és el seu discurs, quins condicionants fan front i tenen en compte).
4. Aportar hipòtesis explicatives sobre les causes del diferencial d'abandonaments (cas que es donés).
5. Fer propostes d'actuació i elaborar orientacions destinades a potenciar la continuïtat dels estudis obligatoris als postobligatoris.

Metodologia

Anàlisi de les dades del Departament d'Educació.

Selecció de 18 centres d'educació secundària.

- Anàlisi de les dades disponibles als centres
- Entrevista als responsables dels centres.
- Passi d'un qüestionari als alumnes de 4t d'ESO.
- Entrevista a alumnes 19 alumnes.
- Entrevista als pares/mares d'aquests alumnes.

Guió de la sessió:

1. La continuïtat en els estudis un cop acabada l'ESO.
 - 1.1 Per què és rellevant l'estudi de la continuïtat:
 - 1.2 Com hem entès nosaltres la continuïtat
 - 1.3 És pertinent ara l'estudi de la continuïtat?

2. Les dades disponibles.
 - 2.1 De quines dades es disposa per a fer el seguiment de la qüestió.
 - 2.2 Què ens diuen aquestes dades.

3. Com s'expliquen les diferències en les dinàmiques de continuïtat / abandonament dels estudis. Marc teòric.

4. Què podem fer per intervenir-hi.

1. La continuïtat en els estudis un cop acabada l'ESO.

1.1 Per què és rellevant l'estudi de la continuïtat:

- La discontinuïtat / els abandonaments com una forma de fracàs escolar.
- La formació més enllà dels estudis obligatoris com un element indispensable per a la promoció social.

1.2 Com hem entès nosaltres la continuïtat

- Com hem fet operatiu aquest concepte.
- El necessari relativisme: com definim els itineraris d'èxit?

1.3 És pertinent ara l'estudi de la continuïtat?

- No és una prioritat.
- És bo avançar-se a les problemàtiques?

1. La continuïtat en els estudis un cop acabada l'ESO.

1.1 Per què és rellevant l'estudi de la continuïtat:

- La discontinuïtat / els abandonaments com una forma de fracàs escolar.**
- La formació més enllà dels estudis obligatoris com un element indispensable per a la promoció social.**

PER QUÈ L'ESTUDI DE LA CONTINUÏTAT

- Des del curs 1992-1993, aproximadament i fins a l'actualitat, hi ha hagut un increment considerable d'alumnat estranger a totes les etapes d'educació obligatòria. L'augment més espectacular ha estat a secundària obligatòria. Pel que fa als estudis postobligatoris hi ha la percepció, no suficientment contrastada, que la presència d'alumnat d'origen immigrant decau considerablement.
- De la transició d'aquests alumnes de l'ESO al Batxillerat i als Cicles Formatius, i del que passa en aquests estudis postobligatoris en tenim molt poc coneixement. Si entenem que un sistema educatiu de qualitat és aquell que dóna les mateixes possibilitats formatives a tot l'alumnat, l'existència de desigualtats en l'accés als estudis postobligatoris hauria de considerar-se un punt crític d'aquest sistema educatiu.

PER QUÈ L'ESTUDI DE LA CONTINUÏTAT

- Un dels objectius de la formació i acreditació obtingudes al llarg dels estudis és dotar als joves de la qualificació necessària per afavorir una bona integració sociolaboral. L'actual model de societat de la informació i el creixent context de competitivitat laboral, fa necessària la continuïtat en els estudis postobligatoris, com a pas per afavorir la millor formació bàsica possible i per orientar els itineraris de formació permanent que avui requereix la vida professional.
- El percentatge de fracàs escolar que afecta als fills de famílies immigrades i, en el seu cas, la no continuïtat en els estudis postobligatoris, és una qüestió de preocupació, perquè ens està parlant del tipus i de les condicions d'incorporació que aquests joves estan fent a la societat i, per tant, de les possibilitats de plena incorporació en condicions d'igualtat a la vida adulta.

Alumnes estrangers a l'ESO segons la zona d'origen (<http://www.gencat.net/educacio/depart/cestad.htm>)

Curs	Unió europea	Resta d'Europa	Magreb	Resta d'Àfrica	Amèrica del Nord	Amèrica Central i del Sud	Àsia i Oèania	Total estrangers	Total alumnes
1999-2000	583	297	3.093	149	40	1.657	533	6.352	267.029
2001-2002	808	738	4.396	247	75	4.026	800	11.090	253.340
2003-2004	1.048	1.931	5.614	439	84	9.661	1.484	20.261	256.556
2005-2006	1.676	3.337	7.648	851	104	14.798	2.746	31.160	260.966

Alumnes estrangers al Batxillerat segons la zona d'origen

(<http://www.gencat.net/educacio/depart/cestad.htm>)

Curs	Unió europea	Resta d'Europa	Magreb	Resta d'Àfrica	Amèrica del Nord	Amèrica Central i del Sud	Àsia i Oèania	Total estrangers	Total alumnes
1999-2000	249	111	155	30	23	372	92	1.032	102.064
2001-2002	254	181	238	29	26	738	110	1.576	96.959
2003-2004	366	447	357	49	41	1.626	154	3.040	90.131
2005-2006	408	700	458	66	47	2.368	245	4.292	85.238

Alumnes estrangers als CFGM segons la zona d'origen

(<http://www.gencat.net/educacio/depart/cestad.htm>)

Curs	Unió europea	Resta d'Europa	Magreb	Resta d'Àfrica	Amèrica del Nord	Amèrica Central i del Sud	Àsia i Oèania	Total estrangers	Total alumnes
1999-2000	28	23	84	16	-	70	8	229	22.974
2001-2002	54	58	229	29	3	207	17	597	30.370
2003-2004	83	127	475	55	5	634	39	1.418	32.619
2005-2006	153	255	801	85	9	1.304	87	2.694	34.597

Presència dels alumnes de diferents nacionalitats als diferents cursos de l'educació secundària en relació al total d'alumnes presents en aquests cursos (expressat en %).

Nacionalitat	Educació Secundària Obligatòria (ESO)				Educació postobligatòria (PO)	
	1r	2n	3r	4t	1r PO	2n PO
Espanyola	96,26	95,22	94,20	93,81	96,05	97,39
Marroquina	1,47	1,73	1,95	1,90	0,88	0,66
Gambiana	0,04	0,05	0,05	0,04	0,01	0,004
Equatoriana	0,35	0,57	0,75	0,87	0,60	0,32
Colombiana	0,19	0,27	0,34	0,39	0,30	0,17
Argentina	0,12	0,18	0,24	0,29	0,22	0,17
Xinesa	0,17	0,20	0,25	0,24	0,05	0,08
Romanesa	0,04	0,08	0,16	0,18	0,11	0,06
Dominicana	0,17	0'21	0,24	0,24	0,09	0,04
Peruana	0,17	0,22	0,26	0,30	0,26	0,17
Altres nacionalitats	1,02	1,27	1,56	1,74	1,43	0,94

1.1 Com hem entès nosaltres la continuïtat

1.1.1 Com hem fet operatiu aquest concepte:

En aquest estudi hem entès per continuïtat: la permanència de l'alumnat en el sistema educatiu, a través dels estudis de batxillerat i de CFGM. Hem descartat com a itinerari de continuïtat els Programes de Garantia Social, atesa la diversitat d'aquests programes i les dificultats per controlar la continuïtat de l'alumnat que posteriorment realitza les provés d'accés als CFGM.

Situacions dubtoses

1.1.2 El necessari relativisme: com definim els itineraris d'èxit?

Manca de recerca, de criteris polítics i de reflexió per entrar a fer aquestes valoracions.

Qui decideix quins són els objectius a assolir?

1.1 Com hem entès nosaltres la continuïtat

La transició cap als estudis postobligatoris no es pot deslligar de l'anàlisi de la permanència i dels abandonaments d'aquests alumnes al llarg de l'ESO i al llarg dels estudis postobligatoris.

1.2 És pertinent ara l'estudi de la continuïtat?

1.2.1 No és una prioritat dels centres ni ho és (aparentment) per a les institucions.

1.2.2 És bo avançar-se a les problemàtiques? (o a la preocupació per les problemàtiques)?

Dificultats per l'estudi de la continuïtat:

Les dades del departament.

No permeten identificar les noves incorporacions d'alumnes al nostre sistema educatiu.

Cada centre fa una interpretació diferent del que vol dir "d'incorporació tardana".

L'interès d'alguns centres contribueix a que es manipulin determinades dades.

Resulta impossible de saber si els alumnes que abandonen l'ESO a 4t han finalitzat aquest curs o si l'han abandonat al llarg del curs sense finalitzar-lo.

Existència de dobles nacionalitats i canvis de nacionalitat.

Alumnes que fan el pas de l'ESO al Batxillerat i CFGM: ambigüïtat de la categoria "alumne repetidor".

Dificultats per l'estudi de la continuïtat:

2. Les dades dels centres.

Poc rigor en la recollida d'algunes dades.

Els centres no tenen constància de la continuïtat dels seus alumnes en altres centres.

2. Les dades disponibles.

2.1 De quines dades es disposa per a fer el seguiment de la qüestió.

2.1.1 Dades del departament d'Educació.

2.1.2 Dades dels centres.

2.2 Què ens diuen aquestes dades.

2.2.1 Anàlisi general i per nacionalitats.

2.2.2 Conclusions.

	Educació Secundària Obligatòria (ESO)												Educació post-obligatòria					
	1r			2n			3r			4t								
	Nombre	Repet.	Contín.	Nombre	Repet.	Contín.	Nombre	Repet.	Contín.	Nombre	Repet.	Contín.	1r Batxillerat			2n Batxillerat		
Promoció 1997-1998							835	65.282		7.698	63.512		Nombre	Repet.	Contín.	Nombre	Repet.	Contín.
													51.304	8.306	42.998	45.829	8.700	37.129
							66.117			71.210				16,2%	83,8%		19,0%	81,0%
							1,3%	98,7%		10,8%	89,2%			Nombre	Repet.	Contín.	Nombre	Repet.
Promoció 1998-1999				2.602	62.655		1.349	61.941		7.074	61.535		Nombre	Repet.	Contín.	Nombre	Repet.	Contín.
				65.257			63.290			68.609			48.749	6.958	41.791	43.677	8.098	35.579
				4,0%	96%		2,1%	97,9%		10,3%	89,7%			14,3%	85,7%		18,5%	81,5%
													Nombre	Repet.	Contín.	Nombre	Repet.	Contín.
Promoció 1999-2000		326	59.882	2.940	60.322		1.753	60.637		7.102	60.619		Nombre	Repet.	Contín.	Nombre	Repet.	Contín.
	60.208			63.262			62.390			67.721			48.025	6.727	41.298	42.757	7.348	35.409
		0,5%	99%	4,6%	95,4%		2,8%	97,2%		10,5%	89,5%			14,0%	86,0%		17,2%	82,8%
													Nombre	Repet.	Contín.	Nombre	Repet.	Contín.
Promoció 2000-2001		670	59.453	2.991	60.314		2.090	60.491		7.290	60.618		Nombre	Repet.	Contín.	Nombre	Repet.	Contín.
	60.123			63.305			62.581			67.908			46.994	5.925	41.069			
		1,1%	98,9%	4,7%	95,3%		3,3%	96,7%		10,7%	89,3%			12,6%	87,4%			
													Nombre	Repet.	Contín.	Nombre	Repet.	Contín.
Promoció 2001-2002		946	58.742	3.574	59.889		2.328	60.830		8.490	51.748		Nombre	Repet.	Contín.	Nombre	Repet.	Contín.
	59.688			63.463			63.158			60.238								
		1,6%	98,4%	5,6%	94,4%		3,7%	96,3%		14,1%	85,9%							
													Nombre	Repet.	Contín.	Nombre	Repet.	Contín.
Promoció 2002-2003		1.283	59.221	3.545	60.528		9.901	55.598					Nombre	Repet.	Contín.	Nombre	Repet.	Contín.
	60.504			64.073			65.499											
		2,1%	97,9%	5,5%	94,5%		15,1%	84,9%										
													Nombre	Repet.	Contín.	Nombre	Repet.	Contín.

Comparació de la presència dels alumnes de dues promocions diferents a 1r d'ESO i 1r dels estudis postobligatoris.

Nacionalitat	1r ESO 1999-2000: Alumnes matriculats	1r PO 2003-2004: Alumnes continuistes (% alumnes continuistes 1r PO en relació alumnes matriculats 1r ESO)	1r ESO 2000-2001: Alumnes matriculats	1r PO 2004-2005: Alumnes continuistes (% alumnes continuistes 1r PO en relació alumnes matriculats 1r ESO)
Totes	60.208	59.869 (99,437%)	60.123	63.348 (105,364%)
Espanyola	58.536	59.869 (102,277%)	58.053	59.774 (102,964%)
Marroquina	834	509 (61,031%)	987	622 (63,019 %)
Gambiana	17	4 (23,529%)	19	8 (42,105 %)
Equatoriana	28	455 (1.625 %)	92	622 (676,086 %)
Colombiana	45	216 (480%)	76	275 (361,842 %)
Argentina	43	205 (476,744 %)	43	221 (513,953 %)
Xinesa	84	42 (50 %)	78	52 (66,666%)
Romanesa	6	91 (1.516,666%)	6	162 (2.700%)
Dominicana	80	62 (77,5 %)	104	57 (54,807 %)
Peruana	97	149 (153,608 %)	83	262 (315,662 %)

PERCENTATGE D'ALUMNES REPETIDORS SOBRE EL TOTAL D'ALUMNES AVALUATS A L'ESO, PER NACIONALITATS.

Totes les nacionalitats	5,85%
Espanyola	5,54%
Marroquina	9,93%
Gambiana	11,28%
Equatoriana	15,40%
Colombiana	12,60%
Argentina	9,96%
Xinesa	14,47%
Romanesa	9,53%
Dominicana	12,44%
Peruana	11,98%

PERCENTATGE D'ALUMNES MATRICULATS A BATXILLERAT O A CICLES FORMATIUS SOBRE EL TOTAL D'ALUMNES DE LA SEVA MATEIXA NACIONALITAT MATRICULATS DE 1R DE PO

Nacionalitat	Educació post-obligatòria	
	1r Bat	1r CFGM
Total	66,03 %	33,97 %
Espanyola	66,18 %	33,82 %
Marroquina	38,10 %	61,90 %
Gambiana	47,83 %	52,17 %
Equatoriana	62,81 %	37,19 %
Colombiana	64,85 %	35,15 %
Argentina	78,89 %	21,11 %
Xinesa	86,16 %	13,84 %
Romanesa	73,72 %	26,28 %
Dominicana	56,02 %	43,98 %
Peruana	62,91 %	37,09 %

ANÀLISI DE LES DIFERENTS NACIONALITATS.

ALUMNES DE TOTES LES NACIONALITATS

- Augment d'alumnes a tots els cursos d'ESO (menys a 3r). Increment d'alumnes també a 1r BAT i 1r CFGM, però a 2n tots els anys es produeix una davallada. La davallada a 2n CFGM és sempre molt més forta que a 2n BAT.
- El percentatge d'alumnes repetidors sobre el total d'alumnes avaluats al llarg de l'ESO és del 5,85%. El percentatge és més alt a 2n i a 4t. L'entrada en vigor de la LOCE el curs 2003-2004 explica que el nombre de repetidors es dispari a partir del curs 2004-2005.
- Percentatge de repetidors més alt als estudis postobligatoris que a l'ESO i més alt a 2n que a 1r de PO.
- Més tendència a fer BAT que CFGM (a 1r de PO els alumnes de BAT són el 66,03%, i els de CFGM són el 33,97%).
- La continuïtat dels alumnes de 4t d'ESO supera el 100%. Els abandonaments s'identifiquen a 1r BAT i molt més a 1r CFGM.
- Més repetidors entre els homes que entre les dones (excepte a 1r CFGM).

- Més continuïtat el sistema educatiu entre les dones que entre els homes tant en acabar 4t ESO com en acabar 1r BAT. En acabar 1r CFGM és significativament inferior a la dels homes.
- Tan homes com dones tenen més tendència a fer BAT que CFGM. Les dones tenen més tendència a fer BAT que els homes i molta menys que ells a fer CFGM.
- La presència d'alumnes al sector públic és superior a la del sector privat tots els cursos i tots els anys.
- Aquesta més gran presència és encara més gran en passar a la PO (i dins de la PO molt més als CFGM, on els alumnes del sector públic doblen els del sector privat).
- En gairebé tots els cursos el nombre de repetidors és superior a l'ensenyament públic que al privat, especialment a 4t d'ESO on les repeticions al sector públic són més del doble de les que es donen al sector privat.

ALUMNES DE NACIONALITAT ESPANYOLA

- El total d'alumnat a 1r de PO és superior al que acaba 4t d'ESO, per l'elevat nombre de repetidors a 1r de PO i per les incorporacions a l'educació postobligatòria des d'altres estudis i situacions.
- En el pas de 4t d'ESO als estudis postobligatoris, observem més tendència cap el batxillerat que als CFGM (a 1r de batxillerat el doble d'alumnes que a 1r de CFGM).
- En el pas de 1r a 2n de Batxillerat continuen el 73,56 % dels alumnes de 1r, percentatge que als CFGM cau fins el 32,36%.
- A l'ESO el percentatge de repetidors és del 5,54%. Les repeticions a PO són més altes que a l'ESO. Les repeticions a Batxillerat són lleugerament més importants que a CFGM.
- Hi ha abandonaments al batxillerat (13,33%) i molts més als CFGM (56,04%).
- En el pas de 4t d'ESO als estudis postobligatoris observem que les dones mostren una major continuïtat que els homes.

ALUMNES DE NACIONALITAT MARROQUINA

- El percentatge mig d'alumnes de nacionalitat marroquina que passen de l'ESO a la postobligatòria és força baix: del 37,56%.
- Si comparem el nombre d'alumnes matriculats a 1r d'ESO amb l'alumnat de la mateixa promoció que es matricula a 1r de PO, el nombre total davalla de forma important.
- Els alumnes de nacionalitat marroquina, són els que mostren una preferència més marcada pels CFGM enfront del batxillerat (38,10% batxillerat, per 61,90% CFGM).
- A 2n curs de batxillerat i de CFGM de les diferents promocions el nombre d'alumnes es redueix de forma clara.
- Important percentatge de repeticions.
- A la PO el percentatge de repetidors també és important.
- En els pas de 4t d'ESO a la PO les dones presenten una major continuïtat que els homes.

ALUMNES DE NACIONALITAT GAMBIANA

- El nombre de gambians entre l'alumnat escolaritzat a ESO i PO és molt baix en relació a l'històric assentament d'aquesta població a Catalunya.
- Solament el 26,44% de l'alumnat gambià fa el pas de 4t d'ESO cap a PO.
- Els alumnes de 2n curs de Batxillerat i de CFGM, desapareixen en algunes promocions, en altres tendeixen a davallar d'una manera molt important.
- La mitjana de repetidors sobre l'alumnat avaluat és del 11,28%, una xifra que es situa molt per damunt del percentatge de totes les nacionalitats (5,85%).
- Decreixement del percentatge de dones gambianes en relació als homes de la mateixa nacionalitat al llarg de l'ESO.
- A partir de 4t d'ESO, observem que les dones mostren una major tendència a la continuïtat que els homes.

ALUMNES DE NACIONALITAT EQUATORIANA

- El pas de 4t d'ESO a 1r de PO és assumit pel 79% de l'alumnat, un indicador que posa de manifest una forta tendència a continuar els estudis.
- Els estudis de batxillerat són els que més escullen els alumnes de nacionalitat colombiana, tot i que progressivament el percentatge d'alumnes a CFGM augmenta.
- La mitjana de repetició sobre el total d'alumnes avaluats és del 12,60%, dada que es situa en una franja alta. Les repeticions s'han de llegir dins del moviment d'AIT a l'ESO.
- Als estudis postobligatoris el percentatge de repetidors augmenta.
- Les dones de nacionalitat colombiana tenen una continuïtat més important entre el 4t d'ESO i el 1r de PO que els homes, la diferència no és especialment significativa.
- A partir de 1r de batxillerat i de CFGM aquesta tendència canvia i són els homes qui mostren més continuïtat que les dones.

ALUMNES DE NACIONALITAT COLOMBIANA

- El pas de 4t d'ESO a 1r dels estudis postobligatoris és assumit pel 79% de l'alumnat, un indicador que posa de manifest una forta tendència a continuar els estudis.
- Els estudis de batxillerat són els que més escullen els alumnes de nacionalitat colombiana, tot i que progressivament el percentatge d'alumnes a CFGM augmenta.
- La mitjana de repetició sobre el total d'alumnes avaluats és del 12,60%, dada que es situa en una franja alta. L'indicador de repeticions s'ha de llegir dins del significatiu moviment d'AIT a l'ESO.
- Als estudis postobligatoris el percentatge de repetidors augmenta.
- Les dones de nacionalitat colombiana tenen una continuïtat més important entre el 4t d'ESO i el 1r de PO que els homes, la diferència no és especialment significativa.
- A partir de 1r de batxillerat i de CFGM aquesta tendència es trenca i són els homes qui mostren més continuïtat que les dones.

ALUMNES DE NACIONALITAT ARGENTINA

- L'índex de repetició és de 9,96% un indicador que està clarament per damunt de la mitjana del conjunt de l'alumnat (5,85%), però que és dels més baixos entre els alumnes de nacionalitat estrangera.
- Tot i això mostren una clara tendència a la continuïtat en els estudis: un 91,17% dels alumnes de 4t d'ESO passen a la PO.
- Comparació 1r ESO – 1r PO: Gran augment d'alumnes. Des d'aquest punt de vista la continuïtat és alta i afecta a alumnat incorporat a l'ESO tardanament.
- Pas de 1r a 2n de PO: Molt alta continuïtat tant al batxillerat com als CFGM.
- Molt clara preferència pel batxillerat (71,92% dels alumnes de 1r de PO) i l'opció pels CFGM és de les més baixes.

ALUMNES DE NACIONALITAT XINESA

- Noves incorporacions, però moltes menys que en les altres nacionalitats.
- L'índex de repetició és 14,47%, un dels més alts al llarg de l'ESO.
- Són la 2a comunitat que menys fa el pas cap als estudis portobligatoris. La tendència a l'abandonament dels estudis es dona tan entre l'alumnat d'incorporació tardana a l'ESO, com entre el que la va començar a 1r.
- Són el col·lectiu que mostra una preferència més marcada pel BAT (entre els poquíssims alumnes que opten per la PO).
- Continuitat de 1r a 2n de PO: La seva continuïtat està per sota de la mitjana al batxillerat, però molt especialment als CFGM (a 2n només hi accedeix un 4,84% dels alumnes de 1r).
- Més dones a la PO, tant a 1r de BAT com de CFGM. A 2n de CFGM menys dones.
- Més concentració al sector públic. A l'ESO la repetició al sector públic és tres vegades superior que al privat. Major continuïtat cap a la PO entre els alumnes del sector privat.

ALUMNES DE NACIONALITAT ROMANESA

- És una de les nacionalitats que més ràpidament ha anat creixent en els darrers anys. Creixement sostingut en totes les promocions.
- El percentatge de repetidors a l'ESO és del 9,53%, clarament per damunt de la mitjana però el més baix d'entre els alumnes de nacionalitat estrangera. Poques repeticions a la PO.
- Pas de 4t d'ESO passen a la PO: És la comunitat que té un índex de continuïtat més alt (només per sota dels alumnes espanyols).
- Comparació 1r ESO – 1r PO: Gran augment d'alumnes. Des d'aquest punt de vista la continuïtat és molt alta i afecta a molts alumnes incorporats tardanament a l'ESO.
- De les nacionalitats que més opten pels estudis de batxillerat. Molta continuïtat en passar de 1r a 2n de BAT i CFGM
- L'opció per la PO és encara més alta entre les dones.

ALUMNES DE NACIONALITAT DOMINICANA

- Escassa presència però amb tendència al creixement. El creixement es trenca en passar a la PO.
- El percentatge d erepetidors a l'ESO és alt i arriba al màxim del 27,1% i del 37,4% a 3r i 4t d'ESO el curs 2004-2005.
- A l'ESO és l'alumnat més feminitzat de tots els estudiats. A la PO aquest fet s'accentua, i encara més a 2n de CFGM. Els homes d'aquesta nacionalitat són els segons que menys tendeixen a fer el pas cap a la PO.
- Pas a la PO: El nombre d'alumnes decreix clarament. Molts alumnes que han fet tota l'ESO al nostre país opten per abandonar els estudis.
- Alta continuïtat un cop iniciat el batxillerat, en canvi en els cicles la seva continuïtat és de les més baixes.
- A l'ESO la presència al sector públic és sis vegades superior que al privat. En fer el pas a la PO des del sector privat es tendeix als CFGM.

ALUMNES DE NACIONALITAT PERUANA

- Increment continuat i important al llarg de l'ESO.
- Un 11,98% de repeticions a l'ESO (es situa en el terme mig en relació a les altres nacionalitats estrangeres).
- Clara a tendència a la continuïtat (només per sota de romanesos i espanyols). Si comparem 1r d'ESO i 1r de PO: gran augment d'alumnes (la continuïtat també es dona entre alumnes incorporats tardanament a l'ESO).
- Preferència pel batxillerat, però menys que entre el conjunt de l'alumnat.
- De 1r a 2n de PO es trenca la tendència a la continuïtat, especialment als CFGM (a 2n els alumnes són el 33,54% dels alumnes de 1r).
- Tendència a la PO més alta entre les dones, que a més opten més pel batxillerat. Clara deserció a 2n de CFGM (només són 2l 25% de les de 1r).
- Les tres quartes parts de l'alumnat està al sector públic. Major tendència a fer el pas cap a la PO en el sector privat que en el públic.

ANÀLISI DE LES GRAELLES OBTINGUDES ALS IES

Percentatge d'alumnes que abandonen, matriculats d'ofici i absentistes, sobre el total d'alumnes matriculats d'aquell mateix col·lectiu.

Nacionalitats	Curs 00-01	Curs 01-02	Curs 02-03	Curs 03-04	Curs 04-05	Curs 04-05	Curs 05-06	Curs 05-06
	1r ESO	2n ESO	3r ESO	4t ESO	1r BAT	1r CFGM	2n BAT	2n CFGM
	♂+♀	♂+♀	♂+♀	♂+♀	♂+♀	♂+♀	♂+♀	♂+♀
Totes les nacionalitats	4,2%	6,2%	8,8%	17,7%	11,3%	11,2%	3%	10,5%
Espanyola	2,9%	3,5%	6,4%	12,2%	9,6%	11,7%	3%	11,1%
Estrangers	9,9%	11,9%	14,9%	30,4%	21%	6,5%	2,4%	0%

Alumnes d'incorporació tardana i nivell educatiu al qual s'incorporen

Nacionalitat	Nombre d'AIT	Nombre d'AIT incorporats a ESO	Nombre d'AIT incorporats a PO	% d'AIT a l'ESO sobre alumnat de la mateixa nacionalitat
Argentina	10	10	0	8,5
Colòmbia	21	20	1	19,2
Equador	67	62	5	30,8
Gàmbia	3	3	0	33,3
Marroc	73	71	2	13
Perú	10	9	1	19,1
Rep Dominicana	29	27	2	27
Romania	18	15	3	27,3
Xina	18	18	0	35,3
Resta de nacionalitats	60	54	6	17
Tots els AIT	309	289	20	19,5

Alumnes nouvinguts i trajectòria de continuïtat en nombres absoluts i %.

Nacionalitat	AIT que no acaben l'ESO	AIT que han finalitzat 4t ESO	Han seguit algun curs de PO
Argentina	2 (20%)	8 (60 %)	2 (20%)
Colòmbia	7 (33,3%)	14 (38,1 %)	6 (28,6%)
Equador	20 (29,8%)	47 (49,3 %)	14 (20,9%)
Gàmbia	1 (33,3%)	2 (66,7 %)	0 (0%)
Marroc	26 (35,7%)	47 (61,6 %)	2 (2,7%)
Perú	5 (50%)	5 (50 %)	5 (50%)
Rep. Dominicana	14 (48,3%)	15 (48,3 %)	1 (3,4%)
Romania	7 (38,9%)	11 (38,9 %)	4 (22,2%)
Xina	10 (55,6%)	8 (33,3 %)	2 (11,1%)
Resta de nacionalitats	31 (51,7%)	29 (33,3 %)	9 (15%)
Tots els AIT	123 (39,8%)	141 (45,6 %)	45 (14,6%)

3. Com s'expliquen les diferències en les dinàmiques de continuïtat / abandonament dels estudis.

- La condició de minoritària o immigrada de la població objecte d'estudi.
- La seva condició d'alumnes.
- La seva condició personal com a adolescents.
- Les condicions del context escolar en què es mouen.

1. La condició de minoritària o immigrada de la població objecte d'estudi.

Articulació amb el conjunt de la societat (integració/exclusió, possibilitats d'ascens social, existència d'actituds discriminatòries).

Experiència social, laboral i educativa prèvia i la manera com totes tres s'han articulat, tant al país d'origen com a destí.

Influència del context familiar: perspectives de futur, motivació i orientació cap a l'èxit / generació d'actituds de resistència i elaboració d'estratègies de confrontació.

El paper que l'educació escolar juga en els projectes de futur d'aquests infants i joves.

Aportacions menys etnicistes i menys lligades a l'experiència col·lectiva i familiar. Sociologia de l'educació: gènere i classe social.

2. La condició d'alumnes que cursen estudis secundaris.

Analitzar la capacitat dels centres per influir sobre uns alumnes

Tenir en compte els resultats acadèmics, les dificultats de comprensió, la rellevància del currículum, els cursos i edats d'incorporació d'aquests alumnes a les escoles i instituts, la influència dels seus companys

3. La condició adolescent de la població objecte d'estudi.

Com han construït la seva identitat juvenil.

L'opció dels joves (les seves expectatives, la manera com veuen el seu present i el seu futur) no ha de ser necessàriament coincident amb la dels seus pares.

4. Les condicions del context escolar.

Escoles eficaces.

Orientació escolar i interculturalitat

Organització del centre i interculturalitat

Actituds dels mestres i interculturalitat

Característiques dels centres i la seva dinàmica de funcionament que influeixen en la continuïtat de l'alumnat cap als estudis postobligatoris.

- Font: Seminari organitzat per la Fundació Jaume Bofill en el que varen participar: Miquel Àngel Alegre, Francesc Carbonell, Miquel Àngel Essomba, Jordi Garreta, Maria José Montón Josep M. Palaudàrias i Carles Serra (coord.). Fundació Jaume Bofill, Barcelona, 2005.

Les característiques del centre

- La història.
- Les dimensions.
- La composició de l'alumnat.
- Oferta educativa.
- L'estabilitat de la plantilla de professorat

L'organització del centre

- El clima.
- Atenció a la diversitat.
- L'organització del professorat.
- Els Criteris d'agrupament de l'alumnat.
- El seguiment de l'alumnat.
- Els suports externs.

El professorat

- La formació que ha rebut el professorat.
- Les expectatives del professorat.
- Estils docents.

La comunitat: la participació de les famílies.

- Les Estratègies d'acolliment i atenció

La pedagogia emprada.

- L'ideari.
- Els mètodes docents.
- El currículum
- La pertinença
- Avaluació.

Acompanyament i orientació de l'alumnat.

- La tutoria.
- L'orientació laboral.
- La motivació de l'alumnat.

IES	●	●	●	○
1	17	4	1	3
2	4	11	5	5
3	4	13	5	3
4	3	15	3	4
5	10	9	1	5
6	7	8	3	7
7	6	6	7	6
8	5	11	3	6
9	3	11	5	6
10	1	16	2	6
11	7	6	8	4
12	8	10	1	6
13	18	3	0	4
14	6	12	2	5
15	8	9	4	4
16	7	9	7	2
17	13	6	2	4
18	8	4	6	7

ES	1. Característiques del centre						2. Organització del centre						3. Professorat			4.	5. Pedagogia emprada						6. Acompanyament i orientació de l'alumnat		
	1.1. Història del centre	1.2. Dimensions del centre	1.3. Adequació dels espais	1.4. Oferta educativa	1.5. Composició de l'alumnat	1.6. Estabilitat de la plantilla de professorat	2.1. Clima	2.2. Atenció a la diversitat	2.3. Organització del professorat	2.4. Criteris d'agrupament de l'alumnat	2.5. Seguiment de l'alumnat	2.6. Suports externs	3.1. Formació que ha rebut el professorat	3.2. Expectatives del professorat	3.3. Model de formació	4.1. Estratègies d'acolliment i d'atenció	5.1. Ideari	5.2. Mètodes docents	5.3. Currículum	5.4. Models d'adults	5.5. Pertinença	5.6. Avaluació	6.1. Tutoria	6.2. Orientació laboral	6.3. Motivació de l'alumnat
●	12	7	10	11	6	9	6	10	6	3	4	4	10	3	5	6	2	1	5	4	4	2	5		
●	4	11	3	7	9	6	4	2	7	9	12	8	3	5	9	5	9	3	6	8	9	14	10		
●	2	5	3	2	8	2	3	5	1	4	4	2	1	4	7	5	4	2	1	4	2	1			
○			1	4	2	1	1	2	1	8	17				2	14	18	7	6	1		2			

Reflexions finals

- Subratllar les limitacions de les dades amb les que hem treballat, uns limitacions que, entre altres coses, han fet que enlloc de parlar clarament d'abandonaments o de tendències clares a la continuïtat, només puguem parlar de possibilitats i de plantejar hipòtesis.
- L'anàlisi de la continuïtat/discontinuitat dels alumnes, es realitza en un context canviant i els canvis normatius provoquen alteracions tan importants com l'augment de les repeticions i, en el seu cas, cosa que també pot provocar, entre els alumnes més distants de la cultura escolar, el seu abandonament.

Reflexions finals

- La presència dels alumnes de les diferents nacionalitats és creixent al llarg de l'ESO, excepte en el cas dels alumnes de nacionalitat espanyola. Aquesta presència creixent és atribuïble, fonamentalment, a la progressiva i significativa incorporació d'alumnes al llarg de l'ESO.
- En algunes comunitats, podem parlar de trajectòries escolars, en general, molt febles pel que fa a la continuïtat entre l'ESO i l'ensenyament postobligatori, malgrat tractar-se comunitats que ja fa temps que estan assentades al nostre país.

Reflexions finals

- També hi ha comunitats que presenten una tendència a la continuïtat molt marcada, fins al punt que en molts casos alumnes incorporats tardanament a l'ESO continuen els seus estudis a la postobligatòria.
- En general es donen més repeticions en les comunitats on hi ha més AIT. Però les dificultats que comporta la incorporació tardana són superades de forma diferent segons les nacionalitats: algunes de les que tenen més incorporacions i repeticions mostren una clara tendència a la continuïtat. Caldrà que noves recerques aprofundeixin sobre els factors que incideixen en aquestes respostes.

Reflexions finals

- La poca atracció que en general tenen els CFGM per a tot l'alumnat i l'elevat nombre de repeticions en aquests itineraris formatius. La tendència a optar pels estudis de batxillerat en pràcticament totes les nacionalitats, amb l'excepció de la marroquina i la gambiana.
- L'anàlisi per gènere ha servit per constatar algunes tendències generals prou conegudes, entre les que en destaquem tres:
 1. Uns millors resultats escolars entre les dones que entre els homes, sobretot a l'ESO.
 2. La feminització dels estudis postobligatoris, i molt especialment els de batxillerat.
 3. Els percentatges d'abandonament altíssims que es donen a 2n dels CFGM.